

LIKKUTEI TORAH • PARSHAS NITZAVIM • MAAMAR 7

ביאור ע"פ כי כארץ

An explanation of "For as the earth"

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok

LikuteiTorah.com

THE CHASSIDISHE PARSHA

likuteitorah.com/likutei-torah/nitzavim/7/

1 ביאור ע"פ כי כארץ

An explanation of [the verse] "For as the earth."

2 להבין שורש הדברים הנ"ל. הנה תחלה יש להבין כללות ענין ראש השנה ויוהכ"פ [ויום הכפורים] ועשיית

[ועשרת ימי תשובה] שהוא זמן התיקון לתקן פגם העוונות והחטאים וכמארו"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה]

ע"פ דרשו ה' בהמצאו אלו עשרה ימים שבין ראש השנה ליוהכ"פ [ליום הכפורים].

To understand the root of the matters mentioned above. Now, first we must understand the matter of Rosh HaShanah, Yom Kippur and the Ten Days of Teshuvah as a whole: that it is the time of rectification (tikkun), to repair the blemish of the iniquities and sins; as our Sages, of blessed memory, said on [the verse] "Seek Havayah while He may be found": "These are the ten days between Rosh HaShanah and Yom Kippur."

ומפורש בתורה כי ביום הזה יכפר כו'. ולהבין ענין התיקון הזה איך הוא (ועמ"ש בד"ה תקעו בחדש שופר) והענין הוא כי הנה בר"ה [בראש השנה] הוא בנין הנוק' [הנוקבא] שהיא מלכות דאצילות.

And it is stated explicitly in the Torah, "For on this day He shall atone," etc. And to understand how this rectification [comes about] (and see what is written in the discourse beginning "Blow a shofar in the month"): the explanation is that on Rosh HaShanah there is the building of the Nukva (the feminine), which is Malchus (sovereignty) of the World of Atzilus (Emanation).

וכמ"ש ויבן ה' אלקים את הצלע כו' פי' עד"מ כאשר בית אחד נתקלקל באיזה מקום באמצעו או בתחתיתו

As it is written, "And Havayah Elokim built the rib," etc. The meaning, by way of analogy: when a house has become damaged in some place, in its middle or at its bottom,

הנה כדי לתקן אותו הקלקול ההכרח שיחזרו ויבנו כל הבית מחדש מיסודו עד גגו שבהתחדשות הבנין יכולים לתקן ולעשות קיום חזק גם באותו מקום המקולקל כו'.

then, in order to repair that damage, it is necessary to rebuild the whole house anew, from its foundation to its roof; for in the renewal of the building one can repair [it] and make it strong and lasting also in that damaged place, etc.

3 והנמשל יובן מזה כי פגם העוונות וחטאים עשו חסרון וקלקול למעלה בע"ס [בעשר ספירות] דאצילות. כי שלשים כלכים דז"נ [דזעיר אנפין ונוקבא] דאצילות נעשים נשמה לכי"ע עשרה כלים הפנימיים בבריאה והתיכונים ביצירה והחיצונים בעשייה.

And the analogue will be understood from this: the blemish of the iniquities and sins has made a lack and a damage above, in the Ten Sefiros of Atzilus. For the thirty vessels of Z'eir Anpin and Nukva of Atzilus become a soul for Beriah, Yetzirah and Asiyah: the ten inner vessels in Beriah, the middle ones in Yetzirah, and the outer ones in Asiyah.

וא"כ גם מי שיש לו רק נפש דעשייה מגיע הפגם מעונו גם באצילות היינו בעשרה כלים החיצונים דאצי המלוכשים בעשייה.

If so, even one who has only a Nefesh of Asiyah, the blemish from his iniquity reaches into Atzilus too, namely into the ten outer vessels of Atzilus that are encloded in Asiyah.

4 וזהו מ"ש הפושעים כי בגופא דמלכא. ועיין בזהר פ' תזריע ובע"ח [ובעץ חיים] בדרוש הנגעים. והעצה לתקן זה הוא עד"מ לבנות הבית מחדש.

And this is [the meaning of] what is written, "those who transgressed against Me": against the body of the King. And see the Zohar, Parshas Tazria, and Etz Chaim, in the discourse on the plagues (nega'im). And the remedy to repair this is, by way of analogy, to build the house anew.

וזהו ענין ראש השנה זה היום תחלת מעשיך בנין המל' וכן למעלה עד רום המעלות הכל נבנה מחדש לחדש כל ההשתלשלות מאין כו' מעצמות המאציל.

And this is the matter of Rosh HaShanah, "This day is the beginning of Your works": the building of Malchus; and so too above, up to the highest of heights, everything is built anew, to renew the entire chain of descending worlds (hishtalshelus) from nothing, etc., from the very essence of the Emanator.

ובזה יתמלאו כל הפגמים שנעשו באורות וכלים דע"ס [דעשר ספירות] דאבי"ע [דאצילות בריאה יצירה עשיה] כי אנת הוא שלימותא דכולהו כו'

And through this all the blemishes that were made in the lights and vessels of the Ten Sefiros of Atzilus, Beriah, Yetzirah and Asiyah will be filled in; for "You are the completion of them all," etc.

(ועיין בזה בלק) (דקפ"ז ע"א) זילי נטורי ביתך כוי המשיל בחינת התלכשות המלי בבי"ע ג"כ לבחינת בית כוי

(And see on this in [the Zohar,] Balak, folio 187a: "Go, guard your house," etc.; it likens the level of the enclothing of Malchus in Beriah, Yetzirah and Asiyah to the level of a house as well, etc.)

וגם המלי עצמה נקי בית כנודע ומבואר במ"א ע"פ מזמור שיר חנכת הבית וע"ש. ועמ"ש ע"פ תבנה ותכונן עיר סיחון כוי.

And Malchus itself is also called a house, as is known and explained elsewhere on [the verse] "A psalm, a song at the dedication of the House"; see there. And see what is written on [the verse] "Let the city of Sichon be built and established," etc.

5 ועיין בע"ח [בעץ חיים] שער מ"א בפ"י כי תבנה בית חדש כוי ויש לומר כי הנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] אל תקרי בניך אלא בוניך.

And see Etz Chaim, Sha'ar 41, on the meaning of "When you build a new house," etc. And it may be said [as follows]: our Sages, of blessed memory, said, "Do not read banayich ('your children') but bonayich ('your builders'),"

שעוסקים בבנינו של עולם כוי אך מי שחטא ופגם בבנין הזה כנ"ל ע"ז נאמר כי תבנה בית חדש שצריך לבנות הבית מחדש

for they occupy themselves with the building of the world, etc. But one who has sinned and blemished this building, as mentioned above: of this it is said, "When you build a new house": he must build the house anew;

והיינו על ידי התשובה מעומקא דליבא ועשית מעקה על דרך תשובת הגדר שהיא בחי' שמירה שלא יפול ח"ו [חס ושלום] וכמ"ש ע"פ וגלחה את ראשה כוי ע"ש:

that is, through teshuvah (return) from the depth of the heart. "And you shall make a parapet": in the manner of the teshuvah of [making] a fence, which is the level of a safeguard, so that he does not fall, G-d forbid; as is written on [the verse] "And she shall shave her head," etc.; see there.

6 והנה להבין ביאור ענין הנ"ל. צריך להקדים ענין ירידת הנשמות שהיא צורך עלייה והיינו על ידי אשר קדשנו במצותיו ומה שאמרו קדושים תהיו יכול כמוני כו'.

Now, to understand the explanation of the matter mentioned above, we must first preface the matter of the descent of the souls, which is for the sake of an ascent; that is, through "Who has sanctified us with His commandments"; and what [the Sages] said, "You shall be holy": could it be like Me?" etc.

כי הנה שרש נש"י [נשמות ישראל] נמשכין מבחי חכמה דאצילות הנק' מוחין דאבא שהרי נאמר בנים אתם לה' בני בכורי ישראל והבן נמשך מטפה הרוחניות שבמוח האב (ועיין בסש"ב [בספר של בינונים] ח"א [חלק א'] פ"ב [פרק ב'] ופרק י"ח)

For the root of the souls of Israel is drawn from the level of Chochmah (wisdom) of Atzilus, which is called the intellect (mochin) of Abba; for it is said, "You are children to Havayah," [and] "My son, My firstborn, Israel"; and the son is drawn from the drop of spirituality that is in the father's brain (and see Sefer Shel Beinonim (Tanya), Part I, chapter 2 and chapter 18).

וזהו בראשית בשביל ישראל שנק' ראשית כי בחי חכמה נק' ראשית וזה נק' עלו במחשבה

And this is [the meaning of] "Bereshis": for the sake of Israel, who are called "first" (reishis); for the level of Chochmah is called reishis. And this is called "they arose in thought."

וזהו שאמרו ג"כ גבי ר"ע [רבי עקיבא] (במנחות פ"ג [פרק ג']) ששאל משה רבינו ע"ה [עליו השלום] להקדוש ברוך הוא וכי זו תורה וזו שכרה. והשיב לו הקב"ה שתוק כך עלה במחשבה לפני.

And this is also what they said concerning Rabbi Akiva (in Menachos, chapter 3): Moshe Rabbeinu, peace be upon him, asked the Holy One, blessed be He, "Is this the Torah, and this its reward?" And the Holy One, blessed be He, answered him, "Be silent; thus it arose in thought before Me."

דהיינו במו"ס [במוחא סתימאה] שלמעלה מעלה מחכמה דאצי" כו' [והיינו שע"י מס"נ [מסירות נפש] עלו במחשבה עילאה דמו"ס [דמוחא סתימאה] ועיין בזהר פ' נח (דס"ה ע"א)]

That is, in Mocha Stima'ah (the hidden brain), which is far, far above Chochmah of Atzilus, etc. [That is, through self-sacrifice (mesirus nefesh) they arose into the supernal thought of Mocha Stima'ah. And see the Zohar, Parshas Noach (folio 65a),

שיש מעלות ומדרגות גבוה מעל גבוה שנק' מחשבה עילאה כו' (ועיין בפע"ח [בפרי עץ חיים] שער נפ"א [נפילת אפים] ספ"ה פ"ו).

that there are levels and rungs, one higher than the next, which are called the supernal thought, etc. (And see Pri Etz Chaim, Sha'ar Nefilas Apayim, end of chapter 5 [and] chapter 6.)

והנה ענין ירידת הנשמות בגופים צורך עליה היינו שעל ידי בירורים הנ"ל יעלו למעלה יותר והוא בבחי' אור הכתר שלמעלה מעלה מבחי' ח"ע [חכמה עילאה] וע"ז נאמר ואנשי קדש תהיון לי

Now, the descent of the souls into bodies for the sake of an ascent means that through the refinements (beirurim) mentioned above they will ascend higher still, namely to the level of the light of Keser (the Crown), which is far, far above the level of the higher Chochmah (Chochmah Ila'ah). And of this it is said, "And men of holiness (kodesh) shall you be unto Me"

(כי קדש היינו מו"ס [מוחא סטימאה] שהוא בבחי' כתר והענין כי קדוש בוי"ו הנה הוא בחי' הארה בעלמא הנמשך מהכתר להוות בחי' חכמה דאבא יונק ממזל החי שהוא בחי' שערות כמשל השערה ש היא רק מותרי מוחין ואינו ערוך לעצמיות המוחין.

(for kodesh is Mocha Stima'ah, which is on the level of Keser. And the matter is this: kadosh with a vav is the level of a mere radiance, drawn from Keser to bring into being the level of Chochmah of Abba, which draws nourishment from the eighth mazal, which is the level of hairs; as in the analogy of the hair, which is only the surplus of the brain and bears no comparison to the essence of the brain.

ויוכן זה ביותר על פי מה שידוע דלפעמים משמע שמהשערות יש יניקת החיצונים ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] שער באשה ערוה ועיין באדרא (דקמ"ב א') וכן בלויים והעבירו תער וביפ"ת [וביפת תאר] וגלחה את ראשה.

And this will be understood further from what is known: that sometimes it is implied that the external forces draw nurture from the hairs; and therefore our Sages, of blessed memory, said, "A woman's hair is ervah (nakedness)"; and see the Idra (folio 142a). And so too with the Levites: "And they shall pass a razor"; and with the woman of beautiful form (yefas to'ar): "And she shall shave her head."

ולפעמים משמע דקדושה תלי בשערות כמ"ש בנזיר קדוש יהיה גדל פרע שער ראשו. ועיין בזהר פרשת תזריע (דמ"ח סע"ב [סוף עמוד ב]) ובמש"ש [ובמה שכתוב שם].

And sometimes it is implied that holiness depends on the hairs, as it is written of the Nazirite, "He shall be holy; he shall let the locks of the hair of his head grow long." And see the Zohar, Parshas Tazria (folio 48, end of side b), and what is written there.

אך הענין כי הנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] שיחת חולין של ת"ח [תלמיד חכם / תלמידי חכמים] צריכין לימוד פי שיחת חולין הוא כמו בחי נובלות שלו ולפי שהוא ת"ח [תלמיד חכם / תלמידי חכמים] ע"כ גם בנבלות שלו יש דבר חכמה.

But the explanation is this: our Sages, of blessed memory, said, "The ordinary conversation of Torah scholars requires study." That is, ordinary conversation is like the level of a person's novlos (lesser outgrowths); and because he is a Torah scholar, even in his novlos there is a word of wisdom.

משא"כ שיחת חולין ונובלות של שאר בני"א [בני אדם] יהיו דברים בטלים כו' כמ"כ [כמו כן] בחי השערות הוא בחי נובלות והוא בחי המשכה בצמצום רב ועצום

Whereas the ordinary conversation and novlos of other people would be idle words, etc. So too the level of the hairs is the level of novlos: it is the level of a drawing-down in a great and immense contraction (tzimtzum),

ולא מבחי עצמיות המוחין כנ"ל ונמשל לשיחת חולין שאינו עצמיות השכל ואעפ"כ [ואף על פי כן] הנה יש בחי ומדרגה ששערות הן קדושה עליונה שיי"ג מדה"ר [מדות הרהמים] נק' תיקוני דיקנא.

and not from the level of the essence of the brain, as mentioned above; and it is likened to ordinary conversation, which is not the essence of the intellect. Nevertheless, there is a level and rung at which hairs are a supernal holiness: for the Thirteen Attributes of Mercy are called tikkunei dikna (the tikkunim of the beard).

7 וכתוב שער רישׁי [רישיה] כעמר נקא להיות שהן המשכות מבחי קדש העליון בחי כתר ישת חשך סתרו שהמהות אינו מושג כלל רק אחר שנמשך בבחי צמצום ושערות אז החכמה תתהוו מבחי מזל החי כנ"ל.

And it is written, "The hair of His head is like pure wool," since they are drawings-down from the level of the supernal kodesh, the level of Keser (the Crown), [of which it is said,] "He made darkness His hiding place": its essence is not grasped at all; only after it is drawn down by way of contraction and hairs, then Chochmah (wisdom) comes into being from the level of the eighth mazal, as mentioned above.

וזהו בחי קדוש שהוי"ו בחי קוצין ושערות הנמשך מבחי קדש ע"כ שערות אלו הן קדושה נפלאה

And this is the level of kadosh: the vav is the level of locks (kotzin) and hairs, drawn from the level of kodesh. Therefore these hairs are a wondrous holiness,

כי רק על ידי צמצום זה יכול להיות איזה גילוי כו' מ שא"כ מה שלמעלה מהצמצום לית מחשבה דח"ע [דחכמה עילאה] תפיסא ביה משא"כ בבחי

for only through this contraction can there be any revelation, etc.; whereas what is above the contraction, "no thought" of the higher Chochmah (Chochmah Ila'ah) "grasps it." Whereas in the level of

שערות שלמטה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] שער באשה ערוה שיש יניקה לחיצונים אחידן בשערהא כו' כמבואר בזהר פרשת אחרי (ד"ס ע"ב) וע"ז נאמר כרחל לפני גוזזיה נאלמה כו'.

hairs that are below, our Sages, of blessed memory, said, "A woman's hair is ervah," for there is nurture for the external forces, [which] "cling to her hair," etc., as is explained in the Zohar, Parshas Acharei (folio 60b). And of this it is said, "Like a ewe (rachel) that is mute before her shearers," etc.

כי בחי מלי היא בחי ממכ"ע [ממלא כל עלמין] המתלבשת בתוכיות העולמות ע"כ כשנמשך מבחי זו המלובשת בבי"ע ע"י צמצום רב ועצום כמו בחי שערות יכול להיות ג"כ יניקת החיצונים כו'.

For the level of Malchus (sovereignty) is the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin), which is en clothed within the inwardness of the worlds. Therefore, when [light] is drawn from this level, which is en clothed in Beriah, Yetzirah and Asiyah, through a great and immense contraction (tzimtzum), like the level of hairs, there can also be nurture for the external forces, etc.

8 ועמ"ש מזה ע"פ ויקח קרח ובד"ה ונקדשתי בתוך בני ישראל. וממוצא דבר נשמע איחך שהשערות אין ערוך לבחינת המוחין עצמן שהרי שער באשה ערוה כו'

And see what is written about this on [the verse] "And Korach took," and in the discourse beginning "And I shall be sanctified in the midst of the children of Israel." And from what has emerged we can learn the other [case]: that the hairs bear no comparison to the level of the brain (mochin) itself, for "a woman's hair is ervah," etc.,

ובחי' מוחין דמלי' עצמן דבריאה יצירה עשיה הן מקור חיות העולמות דקדושה כו' והיינו לפי שהן כבר נמשכו בצמצום רב ועצום עד שאין ערוך לגבי העצמיות.

while the level of the mochin of Malchus itself, of Beriah, Yetzirah and Asiyah, is the source of the life-force (chayus) of the worlds of holiness, etc. And this is because [the hairs] have already been drawn down in a great and immense contraction, until they bear no comparison to the essence.

א"כ כמ"כ [כמו כן] מזה נשכיל בענין שערות דת"ד [דתיקוני דיקנא] הנקי קדוש בוא"ו שג"כ אין להם ערך כלל לבחי' קדש העליון שהוא מו"ס [מוחא סתימאה] דא"א שמשם מקור התהוות השערות דת"ד [דתיקוני דיקנא] כו'

If so, from this we can likewise understand the matter of the hairs of the tikkunim of the beard (tikkunei dikna), which are called kadosh with a vav: they too bear no comparison at all to the level of the supernal kodesh, which is Mocha Stima'ah (the hidden brain) of Arich Anpin, from which comes the source of the coming-into-being of the hairs of the tikkunim of the beard, etc.;

דאף על פי ששערות אלו הן קדושה עצומה ונפלאה מכל מקום אינן ערוך לגבי עצמיות הכתר ומו"ס [ומוחא סתימאה] וכמ"ש במ"א דשערות הן רק בחי' צומח שבמדבר כו'.

for although these hairs are an immense and wondrous holiness, nevertheless they bear no comparison to the essence of Keser and Mocha Stima'ah; as is written elsewhere, that hairs are only the level of the vegetative within the speaking [being], etc.

9 והנה הנשמות שרשן מחכמה דאצילות המקבלת מבחינת שערות דמו"ס [דמוחא סתימאה] ועליין היינו בבחי' קדש העליון שלמעלה מבחי' קדוש

Now, the souls have their root in Chochmah of Atzilus, which receives from the level of the hairs of Mocha Stima'ah; and their ascent is into the level of the supernal kodesh, which is above the level of kadosh.

והיינו ע"י התומ"צ [התורה ומצות] תרי"ג מצות דאורייתא וז' דרכנן תר"ך עמודי אור היינו ששרשן בבחי' כתר העליון שממנו נמשכים תר"ך עמודי אור שהעמוד מחבר הגג עם הקרקע ויכולים לעלות בו וע"י על הגג כו'

And this is through the Torah and mitzvos: the 613 mitzvos of the Torah and the seven of the Rabbis, [which are] the 620 pillars of light; that is, their root is in the level of the supernal Keser, from which the 620 pillars of light are drawn. For a pillar connects the roof with the ground, and one can climb by it, and by means of it, onto the roof, etc.

והנה ע"ז נאמר ועשיתם את כל מצותי והייתם קדושים וע,ז אמר יכול כמוני ת"ל [תלמוד לומר] כי קדוש אני קדושתו למעלה מקדושתכם.

And of this it is said, "And you shall do all My commandments and be holy." And of this he said, "Could it be like Me? The verse teaches, 'For I am holy': My holiness is above your holiness."

פ"י כי הגם שע"י המצות מגיעין ועולין עד בחינת אור הכתר מ"מ קדושתו למעלה כו'.

That is: although through the mitzvos they reach and ascend up to the level of the light of Keser, nevertheless "My holiness is above," etc.

אך באמת ג"ז [גם זה] אינו מוכן מה בא להשמיענו ודאי ידוע שבחי' הכתר כ"כ [כל כך] כלא חשיב לגבי עצמות א"ס ב"ה כו'

But in truth this too is not understood: what does it come to teach us? Certainly it is known that the level of Keser is so utterly as nothing compared to the essence of the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, etc.,

שהוא ית' נקי עושה פלא היינו שהכתר שהוא פלא עליון כעשיה גשמיות חשוב אצלו ית'.

for He, may He be blessed, is called "Who makes (oseh) wonders (pele)": that is, Keser, which is the supernal wonder (pele elyon), is considered by Him, may He be blessed, like physical making (asiyah).

10 וא"כ קדושתו ית' למעלה מעלה לין קץ על קדושתנו אפי' [אפילו] לאחר עליי' [עלייה] הנשמות בקדש העליון דכתר.

If so, His holiness, may He be blessed, is far, far above our holiness, without end, even after the ascent of the souls into the supernal kodesh of Keser.

אך הענין כי הנה ידוע דבחי מלי דא"ס נעשה כתר לנאצלים. ודרך כלל בחי הכתר הוא בחי ממוצע בין עצמות אור א"ס לנאצלים והממוצע יש בו מבחי תחתונה שבמאציל

But the explanation is this: it is known that the level of Malchus of the Infinite One becomes Keser for the emanated [levels]. And in general the level of Keser is the level of an intermediary between the essence of the Infinite Light (Or Ein Sof) and the emanated [levels]; and the intermediary has in it [something] of the lowest level within the Emanator,

והוא בחי ע"י [עתיק יומין] ויש בו ג"כ בחי שרש הנאצלים והוא בחי א"א וכמ"ש בע"ח [בעץ חיים] שמ"א באריכות.

which is the level of Atik Yomin; and it also has in it the level of the root of the emanated [levels], which is the level of Arich Anpin; as is written at length in Etz Chaim, Sha'ar 41.

11 והנה בחי עתיק יומין להיותו בחי א"ס הוא למעלה מעלה הרבה מבחי א"א שרש הנאצלים

Now, the level of Atik Yomin, being a level of the Infinite One, is very, very far above the level of Arich Anpin, the root of the emanated [levels];

ולכן נק' עתיק לשון המעתיק הרים שנעתק ונבדל מבחי הנאצלים כו' ואע"פ [ואף על פי] שבחי ע"י [עתיק יומין] הוא בחי תחתונה דא"ס מ"מ הוא למעלה מעלה לאין קץ משרש הנאצלים כו'.

therefore it is called Atik, a term [as in] "Who removes (hama'tik) mountains": for it is removed and separate from the level of the emanated [levels], etc. And although the level of Atik Yomin is the lowest level of the Infinite One, nevertheless it is far, far above the root of the emanated [levels], without end, etc.

12 והנה ע"י המצות הוא העליי [העלייה] בבחינת כתר כנ"ל ולזה אמר יכול כמוני אין ר"ל [רוצה לומר] כמוני ממש מהותו ועצמותו

Now, through the mitzvos the ascent is into the level of Keser, as mentioned above. And so, when he said, "Could it be like Me?", he does not mean "like Me" literally, His being and essence,

רק כמוני היינו בחי אור א"ס שבכתר והוא בחי ע"י שהוא בחי התחתונה שבמאציל כנ"ל שהרי ע"י מכלל בחי הכתר הוא.

but "like Me" means the level of the Infinite Light within Keser, which is the level of Atik Yomin, the lowest level within the Emanator, as mentioned above; for Atik Yomin is included in the level of Keser.

לזה אמר ת"ל [תלמוד לומר] כי קדוש אני כו' כי ע"י המצות העלי' [העליה] בבחי' א"א כי תרי"ג מצות נמשכין מתרי"ג ארחין דגלגלתא.

To this he said, "The verse teaches, 'For I am holy,' etc.: for through the mitzvos the ascent is into the level of Arich Anpin, since the 613 mitzvos are drawn from the 613 paths of the Gulgalta (the skull).

13 וזהו בחי' קדש העליון שלמעלה מבחי' קדוש כנ"ל באריכות אבל בחי' ע"י [עתיק יומין] ע"ז נאמר קדושתו למעלה כו'.

And this is the level of the supernal kodesh, which is above the level of kadosh, as mentioned above at length. But of the level of Atik Yomin it is said, "My holiness is above," etc.

וזהו ענין המלך הקדוש שאומרים בעשי"ת [בעשרת ימי תשובה] שהוא בחי' מלכות דא"ס שהוא בחי' קדושתו שלמעלה מקדושתכם וע"כ אז זמן התיקון למלאות כל הפגמים שנעשו ע"י העונות והחטאים.

And this is the meaning of "the holy King," which we say during the Ten Days of Teshuvah: it is the level of Malchus (sovereignty) of the Infinite One (Ein Sof), which is the level of "My holiness, which is above your holiness." And therefore that is the time of rectification, to fill in all the blemishes that were made by the iniquities and sins.

מאחר שקדושה זו המתגלה בעשי"ת [בעשרת ימי תשובה] היא מקור לקדושת המצות ולמעלה הרבה ממנה ע"כ יש ביכולת' [ביכולתו] להמשיך מקור הקדושה מחדש ולמלאות כל פגם וחסרון כו'.

Since this holiness that is revealed during the Ten Days of Teshuvah is the source of the holiness of the mitzvos, and far above it, therefore it is within [our] ability to draw down the source of holiness anew and to fill in every blemish and lack, etc.

וזהו ג"כ ענין הברכה שעל כל המצות להמשיך לבחי' קדושת המצות שהוא קדושת הכתר מבחי' מלכות דא"ס שהוא בחי' קדושתו שלמעלה מקדושתכם כו'

And this is also the meaning of the blessing over all the mitzvos: to draw down to the level of the holiness of the mitzvos, which is the holiness of Keser (the Crown), from the level of Malchus of the Infinite One, which is the level of "My holiness, which is above your holiness," etc.

(ועמ"ש במ"א ע"פ ואתחנן שברכת המצות הוא מבחי אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] שמאליה ומעצמה להיות עי"ז באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] ע"ש ולכן א"ש [אתי שפיר] שזהו מבחי קדושתו כו' ע"ד שנתבאר במ"א פי' יכול כמוני ת"ל [תלמוד לומר] כו'

(And see what is written elsewhere on [the verse] "And I pleaded": that the blessing over the mitzvos is from the level of an arousal from above (isarusa dile'eila) that [comes] of its own accord and by itself, so that through it, by an arousal from below (isarusa dilesata), there will be an arousal from above; see there. And therefore it is well [understood] that this is from the level of "My holiness," etc., along the lines of what was explained elsewhere on the meaning of "Could it be like Me? The verse teaches," etc.,

קדושתו למעלה מקדושתכם שיש אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] שנמשכת ע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] והוא הנמשך ע"י מעשה המצות שבאתעדל"ת [שבאתערותא דלתתא] נמשך אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] וזהו ענין קדושתכם ויש אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] קודם אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] להעלות ממטה למעלה ואתעדל"ע [ואתערותא דלעילא] זו גדלה מעלתה מאד מאותה שע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] שאין

"My holiness is above your holiness": that there is an arousal from above that is drawn down through an arousal from below, and this is what is drawn down through the performance of the mitzvos, for through an arousal from below an arousal from above is drawn down, and this is the meaning of "your holiness"; and there is an arousal from above [that comes] before the arousal from below, to raise [things] from below to above; and this arousal from above is very much greater in its level than the one [that comes] through an arousal from below, for

אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] יכולה להגיע אליה כו' וע"ז כיוונו קדושתו למעלה מקדושתכם הרי א"כ ברכת המצות שהיא בחי אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] זו שרשה מבחי קדושתו כו' ואין זה סותר למ"ש כאן דפי' קדושתו כור היינו בחי ע"י [עתיק יומין] מלי דא"ס

the arousal from below cannot reach it, etc. And this is what they intended [by] "My holiness is above your holiness." If so, then the blessing over the mitzvos, which is the level of this arousal from above, has its root in the level of "My holiness," etc. And this does not contradict what is written here, that the meaning of "My holiness," etc., is the level of Atik Yomin, Malchus of the Infinite One;

כי שרש אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] זו היא נמשכת באמת מבחי" ע"י [עתיק יומין] מלי דא"ס כוי אלא שבברכת המצות ההמשכה הוא רק כדי להיות ע"יז באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] כוי עמ"ש ע"פ לסוסתי כוי גבי שיר השירים.

for the root of this arousal from above is in truth drawn from the level of Atik Yomin, Malchus of the Infinite One, etc.; except that in the blessing over the mitzvos the drawing-down is only so that through it, by an arousal from below, there will be an arousal from above, etc. See what is written on [the verse] "To a mare," etc., in Shir HaShirim.

אבל בעשי"ת [בעשרת ימי תשובה] שאומרים המלך הקדוש הוא גילוי גדול מבחינה זו למלאות כל הפגמים שנעשו בהאתעדל"ת [בהאתערותא דלתתא] ואתעדל"ע [ואתערותא דלעילא] שע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא]:

But during the Ten Days of Teshuvah, when we say "the holy King," there is a great revelation from this level, to fill in all the blemishes that were made in the arousal from below, and in the arousal from above that [comes] through the arousal from below.)

14 ב וזהו ענין כי כארץ תוציא צמחה וכגנה זרועיה תצמיח. דר"ל [דרוצה לומר] בקדושה הנמשכת ע"י המצות שנק' זריעה כמ"ש זורע צדקות מצמיח ישועות שהזריעה הוא אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] והצמיחה היא אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] שעל ידה.

(2) And this is the meaning of "For as the earth brings forth its growth, and as a garden makes the things sown in it sprout." That is to say, [it speaks] of the holiness drawn down through the mitzvos, which are called "sowing," as it is written, "He sows righteousness, makes salvations sprout": the sowing is an arousal from below, and the sprouting is the arousal from above that [comes] through it.

ומשל בחי" זו למה שהארץ והגנה יצמיחו וכמ"ש ויניחחו בגי"ע [בגן עדן] לעבדה ולשמרה לעבדה זו רמ"ח מי"ע [מצות עשה] ולשמרה זו שס"ה ל"ת [לא תעשה].

And this level is likened to what the earth and the garden make sprout; as it is written, "And He placed him in the Garden of Eden to work it and to guard it": "to work it" — these are the 248 positive commandments; "and to guard it" — these are the 365 prohibitions.

כי הנה נראה בחוש שהזרע והגרעין אינם בערך להיות מהם צמיחה רבה כ"כ [כל כך] מצד עצמן

For we see with our own senses that the seed and the kernel are not of such worth that so great a growth should come from them on their own account;

אלא שזהו ע"י כח הצומח שיש בארץ מעשרה מאמרות ממאמר תדשא הארץ דשא כו' שהוא מבחי' מל' דמל' דעשייה.

rather, this is through the power of growth that is in the earth from the Ten Utterances, from the utterance "Let the earth sprout vegetation," etc., which is from the level of Malchus of Malchus of Asiyah.

15 וכח הצומח הזה הוא בחי' כח היולי להצמיח כל מיני עונג וטעם ומאכל כו' והגרעין הנזרע אינו

And this power of growth is the level of an undifferentiated power (koach hiyuli) to make sprout all kinds of delight, taste and food, etc. And the kernel that is sown is nothing

אלא העלאת מ"ן [מ"ן נוקבין] להמשיך מכח הצומח ההיולי להצמיח מין זה הפרטי כפי הגרעין הנזרע כו' והכח הזה בארץ הוא מפני שנעוץ תחלתו בסופן.

but an elevation of mayin nukvin (feminine waters), to draw from the undifferentiated power of growth [the power] to make sprout this particular species, according to the kernel that was sown, etc. And this power is in the earth because "their beginning is wedged in their end."

16 וכמ"ש ענין זה באגה"ק [באגרת הקודש] ד"ה איהו וחיוהי במ"ש ועוד זאת כו' הוא מראה כחה ויכולתה ביסוד העפר כו' המצמיח תמיד יש מאין כו' ע"ש.

As this matter is written in Iggeres HaKodesh, in the passage beginning "He and His life-forces," where it says, "And furthermore," etc., "it shows its power and ability in the element of earth," etc., "which constantly makes something sprout from nothing," etc.; see there.

וכמ"כ [וכמו כן] הוא ענין מעשה המצות הוא ענין זורע צדקות שכל מעשה הצדקה וכן כל המצות שנק' בשם צדקה.

So too, the performance of the mitzvos is [the meaning of] "He sows righteousness (tzedakos)": every act of charity (tzedakah), and likewise all the mitzvos, which are called by the name tzedakah,

נמשלה לזריעה שהגרעין אין בו ריח וטעם כלל וכך כל מעשה המצות הם מלובשים בדברים גשמיים ועכ"ז [ועם כל זה] הם בחיי העלאת מ"ן [מ"ן נוקבין] לשרש נש"י [נשמות ישראל] שהיא בחיי ארץ העליונה מלי דאצילות כו'

is likened to sowing: the kernel has no fragrance or taste at all, and so all the performance of the mitzvos is en clothed in physical things; and even so they are the level of an elevation of mayin nukvin to the root of the souls of Israel, which is the level of the supernal earth, Malchus of the World of Atzilus (Emanation), etc.,

שבהנזרעים המצות ועי"ז מצמיח ישועות גילוי אור א"ב [א"ס] ב"ה והיינו על ידי שבארץ העליונה יש הכח הזה להצמיח כו'

in which the mitzvos are sown; and through this "He makes salvations sprout": the revelation of the Infinite Light, blessed be He. That is, [it is] because in the supernal earth there is this power to make [things] sprout, etc.;

כי נעוץ תחלתן בסופן שהמלי שרשה בכתר שהכתר הוא בחי מקור התענוגים ועי" כל מצוה נצמח גילוי עונג עליון בפרט שהוא מקור מצוה זו כו'

for "their beginning is wedged in their end": Malchus has its root in Keser, and Keser is the level of the source of delights; and through each mitzvah there sprouts a revelation of the particular supernal delight that is the source of that mitzvah, etc.

(ועיין מ"ש מזה באריכות ע"פ הבאים ישרש יעקב וע"פ כי תבואו אל הארץ ושבתה הארץ כו' ובאגה"ק [ובאגרת הקודש] ד"ה זורע צדקות ע"ש).

(And see what is written about this at length on [the verse] "[In days] to come, Yaakov will take root," and on [the verse] "When you come into the land, the land shall rest," etc., and in Iggeres HaKodesh, the passage beginning "He sows righteousness"; see there.)

והנה פי' וכגנה זרועיה הם ב' זריעות שהם בחי' כוונת המצות ומעשה המצוה עצמה כו'

Now, the meaning of "and as a garden, the things sown in it" (zero'ehah) is two sowings, which are the level of the intention (kavanah) of the mitzvos and the performance of the mitzvah itself, etc.:

שכוונת המצוה הוא הזריעה להצמיח גילוי עונג העליון בגי' [בגן עדן] העליון ששם מאיר בחי' בינה ומהמצוה עצמה

the intention of the mitzvah is the sowing that makes a revelation of the supernal delight sprout in the upper Gan Eden, where the level of Binah (understanding) shines; and from the mitzvah itself

היא הזריעה להצמיח ממנה הגילוי בג"ע [בגן עדן] התחתון שבו מאיר בחי מלכות ועמ"ש מענין ג"ע [גן עדן] התחתון והעליון בסד"ה ועתה יגדל נא כח אד'.

is the sowing that makes sprout from it the revelation in the lower Gan Eden, in which the level of Malchus shines. And see what is written on the matter of the lower and upper Gan Eden at the end of the discourse beginning "And now, let the power of Ado-nai be great."

17 ועוד בחי ג' כארץ תוציא צמחה הוא ע"י מצות אנשים מלומדה שבלי כוונה כו' כמו שנת' [שנתבאר] למעלה.

And further, a third level: "As the earth brings forth its growth" is through "the commandment of men, learned by rote," which is without intention, etc., as was explained above.

כן אד' הוי' יצמיח צדקה ותהלה הוא בחינת ההתגלות שבר"ה [שבראש השנה] ויוהכ"פ [ויום הכפורים] שהוא מבחי המלך הקדוש בחינת קדושת שלמעלה מקדושתכם כו'

"So will Ado-nai Havayah make righteousness and praise sprout" is the level of the revelation of Rosh HaShanah and Yom Kippur, which is from the level of "the holy King," the level of "My holiness, which is above your holiness," etc.

והוא ע"ד המבואר בספרא דצניעותא בזהר תרומה קע"ז א' בהאי זמנא [דהיינו ביוה"כ [ביום הכפורים] ור"ה [וראש השנה] ע"ש]

And this is in the manner of what is explained in the Sifra DiTzniusa, in the Zohar, Terumah, [folio] 177a: "At this time" (that is, on Yom Kippur and Rosh HaShanah; see there):

אד' הוי' אתה החלות להראות את עבדך את גדלך כו' ופי' אתה החלות היא בחינת אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] לכד כמ"ש במ"א באריכות ע"פ ואתחנן כו'

"Ado-nai Havayah, You have begun to show Your servant Your greatness," etc. And the meaning of "You have begun" is the level of an arousal from above alone, as is written at length elsewhere on [the verse] "And I pleaded," etc.;

ע"ש והיא בחי קדושת כו' הנ"ל כי בחי אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] זו היינו כמו שבתחילת הבריאה כי חפץ חסד הוא

see there. And this is the level of "My holiness," etc., mentioned above; for this level of arousal from above is like [that] at the beginning of creation, "for He desires kindness."

ולכן מתגלה בחינה זו בר"ה [בראש השנה] שהוא זה היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון שהוא בחי' כי חפץ חסד הוא לכן בכל ר"ה [ראש השנה] מתעורר גילוי זה.

And therefore this level is revealed on Rosh HaShanah, which is "This day is the beginning of Your works, a remembrance of the first day," which is the level of "for He desires kindness." Therefore on every Rosh HaShanah this revelation is aroused.

18 וזהו בהאי זמנא אתה החילות כו' וזהו ענין אדי הוי' כי שם אדי מאיר בר"ה [בראש השנה]

And this is [the meaning of] "At this time: 'You have begun,'" etc. And this is the meaning of "Ado-nai Havayah": for the Name Ado-nai shines on Rosh HaShanah,

כי ר"ה [ראש השנה] הוא בנין המלי' שהיא בחי' שם אדי דינא דמלכותא אותיות אדי ושם הוי' בניקוד אלקים הוא בחי' בינה שהוא בחי' יוהכ"פ [יום הכפורים] אימא עילאה כו'

for Rosh HaShanah is the building of Malchus (sovereignty), which is the level of the Name Ado-nai: "the law of the kingdom" (dina demalchusa), [dina being] the letters of Ado-nai. And the Name Havayah with the vowels of Elokim is the level of Binah (understanding), which is the level of Yom Kippur, Imma Ila'ah (the supernal mother), etc.;

שלכן יוהכ"פ [יום הכפורים] אין בו אכילה ושתיה כמו העוה"ב [העולם הבא] שאין בו אכילה ושתיה ועוה"ב [ועולם הבא] הוא מבחינת בינה כו'

and therefore on Yom Kippur there is no eating or drinking, like the World to Come, in which there is no eating or drinking; and the World to Come is from the level of Binah, etc.

ועי' נאמר כן אדי הוי' יצמיח צדקה ותהלה שהן ב' שמות דאדי הוי' אתה החלות כו'.

And of this it is said, "So will Ado-nai Havayah make righteousness and praise sprout": these are the two Names of "Ado-nai Havayah, You have begun," etc.

19 וזהו ענין י"ג מדה"ר [מדות הרחמים] דכתיב ויעבור ה' על פניו פי' שעובר מלמעלה מבחינת פניו.

And this is the meaning of the Thirteen Attributes of Mercy, of which it is written, "And Havayah passed al panav (before him)": the meaning is that He passes from above the level of His panim (face),

דהיינו מבחי' עתיק שלמעלה מא"א [מאריך אנפין] ומשם נמשכים י"ג מדה"ר [מדות הרחמים] ועיקר התגלות זו הוא בנעילה דיוהכ"פ [דיום הכפורים] וסיבת המשכה והעברה זו שעובר על פניו כו' הוא מבחי'

that is, from the level of Atik, which is above Arich Anpin; and from there the Thirteen Attributes of Mercy are drawn. And the chief revelation of this is at Ne'ilah of Yom Kippur. And the cause of this drawing-down and passing, in that He "passes over His face," etc., is from the level of

כי חפץ חסד הוא ובר"ה [ובראש השנה] מתחיל בחי' גילוי זה שהוא בחי' תחלת מעשיך פי' תחלת מעשיך היינו כענין אתה החלות כו' ונגמר בנעילה דיוהכ"פ [דיום הכפורים].

"for He desires kindness." And on Rosh HaShanah this level of revelation begins, which is the level of "the beginning of Your works"; the meaning of "the beginning (techilas) of Your works" is like the matter of "You have begun (hachilosa)," etc.; and it is completed at Ne'ilah of Yom Kippur.

20 ומעין זה יובן ג"כ בברכת המצות שאמרו מברך עליהן עובר לעשייתן פי' עובר הוא ג"כ ע"ד הנ"ל בפי' ויעבור ה' על פניו כו' דר"ל [דרוזה לומר] שעובר מלמעלה מבחי' עשייתן דהמצוה עצמה

And something of this kind will also be understood regarding the blessing over the mitzvos, of which [the Sages] said, "One blesses over them ovej la'asiyan (before their performance)." The meaning of ovej is also along the lines mentioned above in the explanation of "And Havayah passed (vaya'avur) before him," etc.: that is to say, it passes from above the level of "their performance," of the mitzvah itself;

דהיינו מבחי' אור מקיף שהוא למעלה מהמצוה עצמה שהיא בחי' א"פ [אור פנימי] רמ"ח אברין כו' וכנ"ל ששרש ברכת המצות נמשך ג"כ מבחי' אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] דאתה החלות כו'.

that is, from the level of the encompassing light (or makif), which is above the mitzvah itself, the mitzvah being the level of the inner light (or pnimi), the 248 limbs, etc. And [it is] as mentioned above, that the root of the blessing over the mitzvos is also drawn from the level of the arousal from above (isarusa dile'eila) of "You have begun," etc.

21 וזהו ענין המלך הקדוש שאומרים בעשרת ימי תשובה דוקא דהנה פ"י קדוש בוי"ו היינו המשכת י"ג ת"ד [תיקוני דיקנא] שהן בחי' יודי"ן ווי"ן שהשערות הן בחי' ווי"ן והאור שבתוך השערה הוא בחי' יוד כמ"ש בלק"ת [בלקוטי תורה (להאריז"ל)] ר"פ תולדות.

And this is the meaning of "the holy King," which we say specifically during the Ten Days of Teshuvah. For the meaning of kadosh with a vav is the drawing-down of the thirteen tikkunim of the beard (tikkunei dikna), which are the level of yuds and vavs: the hairs are the level of vavs, and the light within the hair is the level of a yud, as is written in the Likkutei Torah of the Arizal, at the beginning of Parshas Toldos.

אך מה שאומרים המלך הקדוש היינו שנמשך האור ביי"ג ת"ד [תיקוני דיקנא] מבחי' מלכות דא"ס שהוא בחי' עתיק דאצילות שלמעלה מא"א [מאריך אנפין] ומשם מאיר האור הנמשך ביי"ג ת"ד [תיקוני דיקנא] כו' וזהו המלך הקדוש והוא המשכה מבחי' קדושת שלמעלה מקדושתכם כנ"ל.

But when we say "the holy King," it means that the light in the thirteen tikkunim of the beard is drawn from the level of Malchus of the Infinite One (Ein Sof), which is the level of Atik of Atzilus, above Arich Anpin; and from there shines the light that is drawn into the thirteen tikkunim of the beard, etc. And this is "the holy King," and it is a drawing-down from the level of "My holiness, which is above your holiness," as mentioned above.

(ובזה מתורץ דהנה המצות שרשן מגלגלתא דא"א וא"כ איך הפגם שנעשה במעשה המצות יתוקן ע"י גילוי י"ג מדה"ר [מדות הרחמים] שהן י"ג ת"ד [תיקוני דיקנא] שהיא רק המשכה בבחינת שערות לבד והשערות אינו ערוך לעלצמיות המוח כו')

(And with this [the difficulty] is resolved: the mitzvos have their root in the Gulgalta of Arich Anpin; if so, how will the blemish that was made in the performance of the mitzvos be repaired through the revelation of the Thirteen Attributes of Mercy, which are the thirteen tikkunim of the beard, which is only a drawing-down on the level of hairs alone? And the hairs bear no comparison to the essence of the brain, etc.

אלא שהוא מטעם הנ"ל כי האור הנמשך ומתלבש בהן נמשך מבחי' עתיק שלמעלה מא"א [מאריך אנפין] ובמבוא שערם ש"ג ח"ב [חלק ב'] פ"ה שפנימית י"ג ת"ד [תיקוני דיקנא] נמשכים מאוירא ששם מתגלה הדעת דעתיק כו'. ועיין מזה ג"כ בהרמ"ז [בהרב משה זכות] פ' ויקרא)

But it is for the reason mentioned above: the light that is drawn into and en clothed in them is drawn from the level of Atik, which is above Arich Anpin. And in Mevo She'arim, Sha'ar 3, Part 2, chapter 5, [it is written] that the inner dimension of the thirteen tikkunim of the beard is drawn from the Avira (the "air"), where the Daas (knowledge) of Atik is revealed, etc. And see about this also in the Ramaz, Parshas Vayikra)

[בדף ט"ו ע"ב] ובפ' אמור (בדף צ"ד) בשם הלק"ת [הלכותי תורה (להאריז"ל)] שיש ב' בחי' בדיקנא שערות והפנימית וזה הפנימית הוא מע תיק והוא מאיר בזמן הרצון כו'

(folio 15b), and Parshas Emor (folio 94), in the name of the Likkutei Torah of the Arizal: that there are two levels in the beard, the hairs and the inner dimension (pnimiyus); and this inner dimension is from Atik, and it shines at a time of favor, etc.;

ע"ש ועיין עוד מענין י"ג מדה"ר [מדות הרחמים] בפרדס שער הצחצחות פרק א' עד סוף פ"ד ועכ"פ [ועל כל פנים] בר"ה [בראש השנה] ויוהכ"פ [יום הכפורים] שאומרים המלך הקדוש היינו שממשיכים ב"ג ת"ד [תיקוני דיקנא] מבחי' קדושת שלמעלה מקדושתכם לכן הוא מכפר על הפגמים דמעשה המצות כו'.

see there. And see further on the matter of the Thirteen Attributes of Mercy in the Pardes, Sha'ar HaTzachtzachos, from chapter 1 to the end of chapter 4. In any case, on Rosh HaShanah and Yom Kippur, when we say "the holy King," it means that we draw [light] into the thirteen tikkunim of the beard from the level of "My holiness, which is above your holiness"; therefore it atones for the blemishes in the performance of the mitzvos, etc.

22 ועי"ל [ועוד יש לומר] כי התורה ומצות עצמן הם בזו"נ [בזעיר אנפין ונוקבא] דאצילות בסוד השמים כסאי והארץ הדום רגלי אלא ששרשן ממו"ס [ממוחא סתימאה] וגלגלתא דא"א והי"ג מדות הרחמים הם י"ג מכילין דא"א עצמן והאור הנמשך ומתלבש בהן הוא מעתיק ממש.

And it may further be said: the Torah and the mitzvos themselves are in Z'eir Anpin and Nukva of the World of Atzilus (Emanation), in the mystery of "The heavens are My throne, and the earth is My footstool," except that their root is from Mocha Stima'ah (the hidden brain) and the Gulgalta of Arich Anpin; whereas the Thirteen Attributes of Mercy are the thirteen mechilin (attributes) of Arich Anpin itself, and the light that is drawn into and en clothed in them is from Atik itself.

ועמ"ש בביאור דכגדי לבן דכה"ג [דכהן גדול] ביוהכ"פ [ביום הכפורים] בפ' אחרי. ובזה יובן דהנה יוהכ"פ [יום הכפורים] נק' שבת שבתון שהוא למעלה מבחי' שבת כמ"ש במ"א באריכות בד"ה האזינו השמים כו'

And see what is written in the explanation of the white garments of the Kohen Gadol on Yom Kippur, in Parshas Acharei. And with this it will be understood: Yom Kippur is called Shabbos Shabbason (a Sabbath of complete rest), which is above the level of Shabbos, as is written elsewhere at length in the discourse beginning "Give ear, O heavens," etc.

ואף על פי כן הרי יוהכ"פ [יום הכפורים] נקרא בשם מקרא קדש ושבת הוא קדש עצמו עיין בזהר פ' אמור (דף צ"ד).

And even so, Yom Kippur is called by the name mikra kodesh (a holy convocation), while Shabbos is kodesh itself; see the Zohar, Parshas Emor (folio 94).

אך כי לפי שבחינת קדושה זו דיוהכ"פ [דיום הכפורים] היא מבחי' קדושתו כו' כנ"ל לכן גם בחי' מקרא קדש דבחינה זו גבוה הרבה יותר מעצם הקדש דקדושתכם כו'.

But [the explanation is]: since this level of holiness of Yom Kippur is from the level of "My holiness," etc., as mentioned above, therefore even the level of mikra kodesh of this level is much higher than the very essence of the kodesh of "your holiness," etc.

וכמו שבי"ג מדות הרחמים עם היותן ב"ג ת"ד [תיקוני דיקנא] שהן רק בחינת שערות וקדוש בוי"ו ואעפ"כ [ואף על פי כן] הם ממלאים הפגמים שנעשו בתומ"צ [בתורה ומצות] שהן מבחי' קדש העליון עצמו כו'

Just as with the Thirteen Attributes of Mercy: though they are in the thirteen tikkunim of the beard, which are only the level of hairs and kadosh with a vav, nevertheless they fill in the blemishes made in the Torah and mitzvos, which are from the level of the supernal kodesh itself, etc.,

אלא לפי שבהן נמשך ומתלבש מבחי' קדושתו כו' בחי' עתיק לכן אע"פ [אף על פי] שהמשכה נמשך רק דרך בחי' שערות וקדוש בוי"ו הוא גבוה מבחי' קדש עצמו הנמשך ע"י התומ"צ [התורה ומצות] וכמ"ש נושא עון כו'.

but [this is] because there is drawn into and encloded in them [light] from the level of "My holiness," etc., the level of Atik; therefore, although the drawing-down comes only by way of the level of hairs and kadosh with a vav, it is higher than the level of kodesh itself that is drawn down through the Torah and mitzvos; as it is written, "Who bears iniquity," etc.

23 ויובן עוד ע"ד מאמר בב"ר [בבראשית רבה] פ' סי' יפה שיחתן של עבדי אבות מתורתן של בנים וכמשי"ל

[וכמה שכתוב לעיל] דפ"י שיחה הוא משל על ההמשכה שבבחי' שערות ונובלות ואעפ"כ [ואף על פי כן] יפה

שיחתן כו'

And it will be further understood along the lines of the saying in Bereishis Rabbah, section 60: "The conversation of the servants of the Patriarchs is more beautiful than the Torah of the children." And as was written above, the meaning of "conversation" is an analogy for the drawing-down that is on the level of hairs and novlos; and nevertheless "their conversation is more beautiful," etc.

והיינו לפי שהאבות שרשן מחג"ת [מחסד גבורה תפארת] דעתיק כמ"ש בד"ה אם בחקתי בענין בעבר הנהר

ישבו אבותיכם ועיין בהרמ"ז [בהרב משה זכות] פ' אמור

And this is because the Patriarchs have their root in Chesed (kindness), Gevurah (restraint) and Tiferes (beauty) of Atik, as is written in the discourse beginning "If in My statutes," on the matter of "Your fathers dwelt beyond the River"; and see the Ramaz on Parshas Emor

(דצ"ט ע"ב) גבי ואפיק לון מגו נהרא כו' והוא שרש ומקור האור הנמשך ב"ג ת"ד [תיקוני דיקנא].

(folio 99b), regarding "and He brought them out from within the river," etc. And this is the root and source of the light that is drawn into the thirteen tikkunim of the beard.

ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] עד אברהם לא היה זקנה כו' בגמרא פ"ז [פרק ז'] דב"מ [דכבא מציעא] (דף

פ"ז ע"א) ובסנהדרין פרק חלק (דף ק"ז ע"ב) וברכות תולדות פס"ה

And therefore our Sages, of blessed memory, said, "Until Avraham there was no old age (zikna)," etc.: in the Gemara, chapter 7 of Bava Metzia (folio 87a), and in Sanhedrin, chapter Chelek (folio 107b), and in [Midrash] Rabbah, Toldos, section 65.

ולכן תיקון הראשון מ"ד ת"ד [תיקוני דיקנא] שם אל שהוא חסד שהוא בחינת אברהם כמ"ש וחסד

לאברהם. וזהו ענין יפה שיחתן כו' מתורתן של בנים וכנ"ל.

And therefore the first tikkun of the thirteen tikkunim of the beard is the Name Kel, which is Chesed, which is the level of Avraham, as it is written, "kindness to Avraham." And this is the meaning of "their conversation is more beautiful," etc., "than the Torah of the children," as mentioned above.

ועד"ז נתבאר במ"א גבי תנופת שתי הלחם ע"ג [על גבי] שתי הכבשים דמה שחכמה ובינה יונקים ממזלות דא"א שהוא מבחי' י"ג ת"ד [תיקוני דיקנא] הוא גבוה יותר ממה שמלבישים לזרועות דא"א שהם חו"ג [חסד וגבורה] ע"ש.

And along these lines it was explained elsewhere, concerning the waving of the two loaves upon the two lambs, that Chochmah (wisdom) and Binah (understanding) drawing nourishment from the mazalos of Arich Anpin, which is from the level of the thirteen tikkunim of the beard, is higher than their enclothing the arms of Arich Anpin, which are Chesed and Gevurah; see there.

ועמ"ש בדרוש יו"ט [יום טוב] הראשון של ר"ה [ראש השנה] שחל להיות בשבת גם הנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] שלשה הטעימן הקב"ה בעוה"ז מעין העולם הבא אלו הן אברהם יצחק ויעקב כדאיתא בגמרא ספ"ק [סוף פרק קמא] דב"ב [דבבא בתרא] (ד"ז א').

And see what is written in the discourse for the first festival day of Rosh HaShanah that falls on Shabbos. Also, our Sages, of blessed memory, said, "Three the Holy One, blessed be He, gave a taste in this world of the World to Come: these are Avraham, Yitzchak and Yaakov," as is found in the Gemara, at the end of the first chapter of Bava Basra (folio 17a).

ועמ"ש מזה סד"ה קול דודי. ועוה"ב [ועולם הבא] נקי ודרך חיים שלמעלה מנר מצוה ותורה אור כדאיתא בגמרא פ"ק [פרק קמא] דברכו ת (ד"ה סע"א [סוף עמוד א]) וברכות בראשית ס"פ ט'.

And see what is written about this at the end of the discourse beginning "The voice of my beloved." And the World to Come is called "the way of life," which is above "a mitzvah is a lamp and Torah is light," as is found in the Gemara, the first chapter of Berachos (folio 5, end of side a), and in [Midrash] Rabbah, Bereishis, end of section 9;

שמות פ' א'. וענין בחי' ודרך חיים היינו פנימית התורה שיתגלה לע"ל [לעתיד לבוא] עמ"ש מזה ע"פ תורה צוה וע"פ כי על כל כבוד חופה.

Shemos, section 1. And the level of "the way of life" is the inner dimension (pnimiyus) of the Torah, which will be revealed in the Time to Come; see what is written about this on [the verse] "Torah [Moshe] commanded" and on [the verse] "For over all the glory, a canopy."

24 וזהו ג"כ מ"ש ענין השמים החדשים כו' עומדים לפני. שלמעלה מבחי' השמים כסאי והארץ הדום רגלי שהוא ענין כי נר מצוה ותורה אור כו'.

And this is also [the meaning of] what is written regarding "the new heavens," etc., "which stand before Me": that they are above the level of "The heavens are My throne and the earth is My footstool," which is the matter of "For a mitzvah is a lamp and Torah is light," etc.

ולזאת יפה שיחתן כו' מתורתן של בנים וזהו ענין ההמשכה שממשיכים בעשי"ת [בעשרת ימי תשובה] בירח האיתנים שבו נולדו איתני עולם למלאות הפגמים שבתורתן של בנים.

And therefore "their conversation is more beautiful," etc., "than the Torah of the children." And this is the matter of the drawing-down that we draw down during the Ten Days of Teshuvah, in "the month of the mighty ones (Eisanim)," in which "the mighty ones of the world" were born, to fill in the blemishes in the Torah of the children.

ועמ"ש עוד מזה בסוף ביאור ע"פ תורה צוה. עוי"ל [עוד יש לומר] בענין יוהכ"פ [יום הכפורים] ושבת בלשון אחר כי

And see further about this at the end of the explanation on [the verse] "Torah [Moshe] commanded." One may further say, concerning Yom Kippur and Shabbos, in another way: for

הנה יש בחינת קדש ויש בחי' קדש הקדשים שלמעלה מבחי' קדש וכמ"ש בזהר משפטים (דקכ"א).

there is the level of kodesh, and there is the level of kodesh hakodashim (the holy of holies), which is above the level of kodesh; as is written in the Zohar, Mishpatim (folio 121).

ושבת הוא בחי' קדש עצמו אבל ביוהכ"פ [ביום הכפורים] נמשך מבחי' קדש הקדשים וזהו שנק' שבת שבתון ולכן ביוהכ"פ [ביום הכפורים] היה נכנס הכה"ג [הכהן גדול] לבית קדש הקדשים כו'

And Shabbos is the level of kodesh itself, but on Yom Kippur [light] is drawn from the level of the holy of holies; and this is why it is called Shabbos Shabbason (a Sabbath of complete rest). And therefore on Yom Kippur the Kohen Gadol would enter the Holy of Holies, etc.

ולכן גם בחי' מקרא קדש הזה דקדש הקדשים גבוה מעצמיות בחינת הקדש לבד ולכן הוא ממלא ומשלים כל הפגמים שנעשו בקדש כו'. ושני הדרכים קרובים זל"ז [זה לזה] כמוכח.

And therefore this level of mikra kodesh of the holy of holies is also higher than the essence of the level of kodesh alone; and therefore it fills in and completes all the blemishes that were made in the kodesh, etc. And the two ways are close to each other, as is understood.

מיהו גם שבת נקרא שבת שבתון אלא שלא נאמר בו שבת שבתון הוא לכם כמ"ש גבי יוהכ"פ [יום הכפורים] ומבואר מזה סד"ה לבאר ענין יוהכ"פ [יום כפור / יום הכפורים]:

However, Shabbos too is called Shabbos Shabbason, except that it is not said of it, "It is a Shabbos Shabbason for you," as is written regarding Yom Kippur. And this is explained at the end of the discourse beginning "To explain the matter of Yom Kippur."

25 ג והנה נש"י [נשמות ישראל] שרשן ממלכות דאצילות ולפי שנעוץ תחלתן בסופן כו' שהמלי' שרשה מכתר וכמאמר כתר עליון דאיהו כתר מלכות (וכמ"ש"ל [וכמה שכתוב לעיל] בשם הרע"מ [הרע"א מהימנא] פ' פנחס דרנ"ו ב' ות"ז [ותיקוני זהר] תיקון עשירי כו')

(3) Now, the souls of Israel have their root in Malchus (sovereignty) of the World of Atzilus (Emanation); and since "their beginning is wedged in their end," etc., Malchus has its root in Keser (the Crown), as the saying goes, "The supernal Keser is Keser Malchus" (and as was written above in the name of the Raaya Mehemna, Parshas Pinchas, folio 256b, and the Tikkunei Zohar, Tikkun 10, etc.),

והיינו מבחי' מלכות דא"ס וע"כ ע"י התשובה יכולים הם להמשיך י"ג הרחמים מבחי' מלכות דא"ס שהוא פנימית הכתר כו'.

that is, from the level of Malchus of the Infinite One (Ein Sof). And therefore, through teshuvah (return), they can draw down the Thirteen [Attributes] of Mercy from the level of Malchus of the Infinite One, which is the inner dimension of Keser, etc.

וזהו במקום שבעלי תשובה עומדים צדיקים גמורים אינם יכולים לעמוד היינו שעל ידי התשובה ממשיך מבחי' עתיק פנימית הכתר מה שאין העלאת מ"ן [מ"ן נוקבין] דמעשה המצות מגיע שם.

And this is [the meaning of] "In the place where baalei teshuvah stand, the completely righteous cannot stand": that is, through teshuvah one draws down from the level of Atik, the inner dimension of Keser, [a place] where the elevation of mayin nukvin (feminine waters) of the performance of the mitzvos does not reach.

וזהו ענין המלך הקדוש. ואומרים זה בכל עשיית [עשרת ימי תשובה] כי יש עשרה עומקים ל"י [ל"י ספירות] שממשיכים בכל יום עומק אחד

And this is the meaning of "the holy King." And we say this throughout the Ten Days of Teshuvah because there are ten depths to the ten Sefiros, and each day we draw down one depth

(והם בחיי הכתרים דע"ס [דעשר ספירות] שהם בחיי אצילות שבאצילות עי' [עיין] בהרמ"ז [בהרב משה זכות] פ' קרח) (דקע"ו) וזהו מילוי כל הפגמים שנעשו בע"ס [בעשר ספירות] שע"י המשכת העומקים מתמלאים הפגמים כו'

(and they are the level of the Kesarim (crowns) of the Ten Sefiros, which are the level of Atzilus within Atzilus; see the Ramaz on Parshas Korach) (folio 176). And this is the filling-in of all the blemishes that were made in the Ten Sefiros: through drawing down the depths the blemishes are filled in, etc.

ומקור המשכה זו הוא ממעמקים קראתיך פי' ממעמקים ב' עומקים והיינו בחי' עתיק ואריך כו' והיינו ענין המלך הקדוש

And the source of this drawing-down is "Out of the depths (mima'amakim) I have called You"; the meaning of mima'amakim is two depths, namely the level of Atik and Arich, etc. And this is the meaning of "the holy King."

ולכן אומרים זה בכל עשיית [עשרת ימי תשובה] להמשיך לכל העשרה עומקים ממעמקים הנ"ל. וזהו ענין אד' הוי' יצמיח צדקה ותהלה שם אד' בר"ה [בראש השנה] כו'

And therefore we say this throughout the Ten Days of Teshuvah, to draw down into all ten depths from the mima'amakim mentioned above. And this is the meaning of "Ado-nai Havayah will make righteousness and praise sprout": the Name Ado-nai on Rosh HaShanah, etc.

(וענין ששם אד' יצמיח גילוי י"ג מדות הרחמים דעתיק יובן ממ"ש בביאור ע"פ ועתה יגדל נא כח אד' כו' בענין אם עונות תשמר י"ה אד' מי יעמוד ע"ש וכדלקמן)

(And the matter of the Name Ado-nai making sprout the revelation of the Thirteen Attributes of Mercy of Atik will be understood from what is written in the explanation on [the verse] "And now, let the power of Ado-nai be great," etc., on the matter of "If You, Yah, should keep [account of] iniquities, Ado-nai, who could stand?"; see there, and as [will be explained] below.)

ושם הוי' בניקוד אלקים ביהכ"פ [ביום הכפורים] והיינו כי תהלה שהוא גילוי אור א"ס ב"ה ע"ד בהילו נרו זהו שם הוי'

And the Name Havayah with the vowels of Elokim on Yom Kippur. That is: "praise" (tehillah) is the revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, as in "when His lamp shone (behilo)"; this is the Name Havayah.

והנה ע"י גילוי זה דוחה החשך כמ"ש רוממות אל בגרונם כו' ולכן ע"ז בא ניקוד אלקים.

And through this revelation the darkness is repelled, as it is written, "The exaltations of G-d are in their throat," etc.; and therefore for this the vowels of Elokim come.

וזהו ענין ותהלה נגד כל הגוים ועיקר הענין כי הנה הכתר הוא ממוצע בין המאציל לנאצלים ויש בו מבחי' תחתונה שבמאציל והוא בחי' מלי' דא"ס

And this is the meaning of "and praise before all the nations." And the essence of the matter is this: Keser is an intermediary between the Emanator and the emanated [levels], and it has in it [something] of the lowest level within the Emanator, which is the level of Malchus of the Infinite One;

וזהו מה שהוא בחי' מקבל מהמאציל א"ס ב"ה ונק' בחי' זו עתיק ויש בו משרש הנאצלים וזהו מה שהוא ראש ומקור לנאצלים ונק' א"א.

and this is [the aspect in] which it is the level of a recipient from the Emanator, the Infinite One, blessed be He, and this level is called Atik; and it has in it [something] of the root of the emanated [levels], and this is [the aspect in] which it is the head and source for the emanated [levels], and it is called Arich Anpin.

והנה מצד מה שהוא בחי' מקבל נק' אלקים כי אלקים זהו בחי' מלי' סופא דכל דרגין כו' וכך הוא במלי' דא"ס. 26

Now, with respect to its being the level of a recipient, it is called Elokim; for Elokim is the level of Malchus (sovereignty), "the end of all rungs," etc.; and so it is in Malchus of the Infinite One (Ein Sof).

ומצד מה שהוא משפיע וראש לנאצלים נק' הוי'. ועיין כה"ג [כהאי גוונא] בזהר בלק (דקפ"ז סע"א [סוף עמוד א]) במלי' דאצילות שבאצילות נק' מלאך לגבי או"א [אבא ואימא] ובירידתה בבי"ע נקרא הוי' כו'

And with respect to its being a giver and a head for the emanated [levels], it is called Havayah. And see something like this in the Zohar, Balak (folio 187, end of side a): Malchus of Atzilus, within Atzilus, is called an angel (malach) in relation to Abba and Imma, and in her descent into Beriah, Yetzirah and Asiyah she is called Havayah, etc.

וכנודע בפ"י ואמונה כל זאת וקיים עלינו שבבחינת אצילות נקרא המלכות זאת לשון נוק' [נוקבא]
ובירידתה בבי"ע נק' דכר

And as is known on the meaning of "And faithful is all this (zos), and established upon us": that on the level of Atzilus Malchus is called zos, a feminine term (Nukva), and in her descent into Beriah, Yetzirah and Asiyah she is called masculine;

וזהו וקיים ל' [לשון] זכר והיינו עלינו ראש לשועלים כו' וכמו שכתוב מזה לעיל בפ' עקב גבי בהמ"ז
[ברכת המזון].

and this is [why it says] vekayam ("and established"), a masculine term; and this is "upon us," "a head to foxes," etc.; as is written about this above in Parshas Eikev, regarding Grace after Meals.

וכך יובן גם כן בבחי' מל' דא"ס שנעשה כתר לאצילות כו' וזהו ענין הוי' בניקוד אלקים בחינת הוי'
היינו שרש הנאצלים והיותו בניקוד אלקים היינו בחינה תחתונה שבמאציל.

And so too it will be understood regarding the level of Malchus of the Infinite One, which becomes Keser (the Crown) for Atzilus, etc. And this is the matter of Havayah with the vowels of Elokim: the level of Havayah is the root of the emanated [levels], and its being with the vowels of Elokim is the lowest level within the Emanator.

ועד"ז ממש פ"י בע"ה [בעץ חיים] (שמ"א ספ"ג [סוף פרק ג']) בענין אני ואין שבחינת אני נקרא מלכות דא"ק [דאדם
קדמון] ובחינת אין נק' כשנעשה כתר לאצילות וכ"ה עוד בע"ה [בעץ חיים] ש"ב [של בינונים] פ"ב [פרק ב'].

And in exactly this way Etz Chaim explains (Sha'ar 41, end of chapter 3) the matter of Ani ("I") and Ayin ("nothing"): that the level of Ani is called Malchus of Adam Kadmon, and it is called the level of Ayin when it becomes Keser for Atzilus; and so it is also in Etz Chaim, Sha'ar 2, chapter 2.

וזהו שנק' יוהכ"פ [יום הכפורים] קדוש הוי' שהוא למעלה מבחי' שם הוי' כנ"ל וזהו ענין ז"פ [ז' פעמים] הוי'
הוא האלקים שאומרים בנעילה כו'

And this is why Yom Kippur is called kedosh Havayah ("holy to Havayah"), which is above the level of the Name Havayah, as mentioned above. And this is the matter of [saying] seven times "Havayah, He is HaElokim" at Ne'ilah, etc.

ועדי"ז יש לפרש מ"ש בסבא דמשפטים (דק"ה) דבחי שמו הגדול היינו שם אלקים כו' ושמו הגדול הוא בחי א"ס ממש כמ"ש במ"א וזהו אם עונות תשמר י"ה אדני מי יעמוד.

And along these lines one should explain what is said in the Sava of Mishpatim (folio 105), that the level of "His great Name" is the Name Elokim, etc.; and "His great Name" is the level of the Infinite One itself, as is written elsewhere. And this is [the meaning of] "If You, Yah, should keep [account of] iniquities, Ado-nai, who could stand?"

והוא מש"כ [מה שכתוב] אד' הוי' יצמיח כו' כי הוי' בניקוד אלקים היינו מי שהוא בחי בינה

And this is what is written, "Ado-nai Havayah will make sprout," etc.: for Havayah with the vowels of Elokim is Mi ("who"), which is the level of Binah (understanding);

והיינו שמבי' שמות אלו נמשך ההתגלות שבר"ה [שבראש השנה] ויוהכ"פ [יום הכפורים] למלאות כל הפגמים כנ"ל ועיין מזה בזהר בלק (דקפ"ה ע"ב) ועיין במק"מ [במקדש מלך] ובהרמ"ז [ובהרב משה זכות] שם שהאריך בזה.

that is, from these two Names is drawn the revelation of Rosh HaShanah and Yom Kippur, to fill in all the blemishes, as mentioned above. And see about this in the Zohar, Balak (folio 185b), and see the Mikdash Melech and the Ramaz there, who elaborate on this.

וזהו מי ימלל גבורות וכו' וכדפי' בזהר יתרו (פ"ג [דף פ"ג] א') שהוא מלשון וקטפת מלילות והיינו שמרכך וממתיק הגבורות ועי"ז ישמיע כל תהלתו יצמיח תהלה כו'

And this is [the meaning of] "Who can utter (yemalel) the mighty acts (gevuros)," etc., as the Zohar, Yisro (83a) explains: it is a term [as in] "and you may pluck ears (melilos)," meaning that He softens and sweetens the gevuros; and through this "[who can] declare all His praise": "He will make praise sprout," etc.

ועמ"ש סד"ה היום הזה מצוך גבי לתהלה דתהלה פי' אור ועיין ברבות ר"פ תצוה מאירים למי שמאיר כו'

And see what is written at the end of the discourse beginning "This day ... commands you," regarding "for praise (tehillah)": that tehillah means light. And see [Midrash] Rabbah, beginning of Parshas Tetzaveh: "They give light to the One who gives light," etc.

ויוכן עם מ"ש בזח"ג [בזהר חלק ג] נשא (ק"ל ע"א) בענין באור הוי' דהיינו אור א"ס ב"ה המאיר בשם הוי' כמ"ש במ"א בענין ושמרו דרך הוי'.

And it will be understood together with what is written in the Zohar, Part III, Naso (130a), on the matter of "in the light of Havayah": that is, the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, which shines in the Name Havayah; as is written elsewhere on the matter of "and they shall keep the way of Havayah."

וזהו מ"ש לעברך בברית כו' למען הקים אותך היום לו לעם והוא יהיה לך לאלקים.

And this is what is written, "That you may enter into the covenant," etc., "in order to establish you today as a people to Him, and He will be your G-d (Elokim)."

27 וכמ"ש בד"ה אתם נצבים להיות ישראל עלו עד בחי' מחשבה העליונה והוא ית' כביכול השפיל א"ע [את

עצמו] להיות לך לאלקים ור"ל [ורוצה לומר] שישאל לי ראש

And as is written in the discourse beginning "You are standing," that Israel ascended up to the level of the supernal thought, and He, may He be blessed, as it were, lowered Himself "to be your G-d (Elokim)"; meaning that Israel is li rosh, "a head for Me,"

דהיינו שמתעלים עד בחי' א"א שנקרא גלגלתא שזהו בחי' ראש והוא מ"ש שאו את ראש כל עדת בני ישראל כו'

that is, that they are elevated up to the level of Arich Anpin, which is called Gulgalta (the skull), which is the level of a head. And this is what is written, "Take up the head of all the congregation of the children of Israel," etc.,

לגלגלתם והוא בחי' שרש הנאצלים שעד שם עלו נש"י [נשמות ישראל] והוא ית' המאציל העליון השפיל את עצמו היינו התגלות מלכות דא"ס להיות עתיק לאצילות.

"by their skulls (legulgelosam)"; and this is the level of the root of the emanated [levels], up to which the souls of Israel ascended. And He, may He be blessed, the supernal Emanator, lowered Himself: that is, the revelation of Malchus of the Infinite One, to become Atik for Atzilus.

28 וזהו ענין המלך הקדוש. וזהו להיות לך לאלקים. ונק' אלקים שהרי הוא בחי' תחתונה שבמאציל כו'

And this is the meaning of "the holy King." And this is "to be your G-d (Elokim)." And it is called Elokim because it is the lowest level within the Emanator, etc.;

אבל מ"מ זהו תכלית הפנימית שאפשר להתגלות באצילות כו' ויותר יומתק ענין זה בפסוק שבפ' בחקתי והתהלכתי בתוכם והייתי לכם לאלקים ואתם תהיו לי לעם.

but nevertheless this is the utmost inwardness that can be revealed in Atzilus, etc. And this matter will be made even sweeter by the verse in Parshas Bechukosai: "And I will walk in your midst, and I will be your G-d (Elokim), and you shall be My people."

פ"י בתוכם ממש מאחר שיתעלו עד בחי' א"א אשר בו מתלבש ומתגלה בחי' עתיק.

The meaning is: truly "in your midst," since they will be elevated up to the level of Arich Anpin, in which the level of Atik is en clothed and revealed.

29 וז"ש [וזהו שכתוב] לי לעם וכ"מ [וכל מקום] שנאמר לי אינו זו לעולם כו' כמ"ש במ"א משום כי פ"י לי היינו בחי' עתיק כו' וכ"כ [וכן כתב] ר"פ וארא ולקחתי אתכם לי לעם והייתי לכם לאלקים כו'

And this is what is written, "a people to Me (li)." And wherever li ("to Me") is said, it never departs, etc., as is written elsewhere, because the meaning of li is the level of Atik, etc. And so it is written at the beginning of Parshas Va'eira: "And I will take you to Me (li) as a people, and I will be your G-d (Elokim)," etc.,

וידעתם כי אני הו"י פ"י מה שעכשיו בחי' לא נודעתי היינו רדל"א [רישא דלא אתידע] יומשך בבחי' וידעתם כו'. וז"ש [וזהו שכתוב] במ"ת [במתן תורה] וידבר אלקים כו' אנכי הו"י אלקיך כו'.

"and you shall know that I am Havayah": meaning that what is now the level of "I was not known," that is, the Radla (the Unknowable Head), will be drawn down into the level of "and you shall know," etc. And this is what is written at the Giving of the Torah, "And Elokim spoke," etc., "I am Havayah your G-d (Elokim)," etc.

וז"ש [וזהו שכתוב] ג"כ בברכת יצחק ויתן לך האלקים מטל השמים כו' עיין בזהר יתרו (דפ"ג) ועמ"ש ע"פ שוש אשיש בהו"ה ותגל נפשי באלקי.

And this is also what is written in Yitzchak's blessing, "And may HaElokim give you of the dew of the heavens," etc.; see the Zohar, Yisro (folio 83). And see what is written on [the verse] "I will greatly rejoice in Havayah; my soul shall exult in my G-d (b'Elokai)."

דשם נת' [נתבאר] ג"כ כי הגילה היא השמחה בפנימית שגבוה יותר מהשמחה שבחיצונית וכמ"ש ישמח ישראל בעושי בני ציון יגילו במלכם. ובני ציון הם היקרים ונאמר עליהם יגילו כו' דייקא.

For there it is also explained that gilah (exultation) is the joy in inwardness, which is higher than the joy that is in outwardness; as it is written, "Let Israel rejoice in its Maker; let the children of Zion exult (yagilu) in their King." And the children of Zion are the precious ones, and of them it is said, "let them exult," etc., specifically.

30 ועמ"ש מזה ע"פ ציון במשפט תפדה ועד"ז נאמר ה' מלך תגל הארץ ישמחו איים רבים.

And see what is written about this on [the verse] "Zion shall be redeemed with justice." And along these lines it is said, "Havayah reigns; let the earth exult (tagel); let the many islands rejoice."

הרי בארץ שהיא חשובה יותר מאיים נאמר תגל כו' וכתוב תגל נפשי באלקי דייקא ולפי הנ"ל אתי שפיר כי הגילה נמשך מגילוי פנימית הכתר בחי עתיק וזהו ענין באלקי כנ"ל.

Thus, of the earth, which is more important than the islands, it is said, "let [it] exult," etc. And it is written, "my soul shall exult in my G-d (b'Elokai)," specifically. And according to what was said above, it fits well: for gilah is drawn from the revelation of the inner dimension of Keser, the level of Atik; and this is the meaning of "in my G-d," as mentioned above.

אך שם נת' [נתבאר] בע"א [באופן אחר] כי מה שנק' אלקי זהו ע"ש [על שם] שהשפעה מעתיק שהוא גילוי פנימית הכתר א"א להיות כ"א על ידי גבורות וצמצומים כו' וכענין י"ג ת"ד [תיקוני דיקנא] כו'

But there it was explained in another way: that it is called Elokai because the flow from Atik, which is the revelation of the inner dimension of Keser, can only be through gevuros and contractions (zimtzumim), etc., as in the matter of the thirteen tikkunim of the beard, etc.

נמצא לפ"ז [לפי זה] מצד ההשפעה שמבחי עתיק הוא שנק' בשם אלקים כו' (ועד"ז יתפרש הטעם שאומרים על שם אלקים אלקינו משא"כ בכל השמות).

It follows, accordingly, that it is with respect to the flow from the level of Atik that it is called by the Name Elokim, etc. (And along these lines will be explained the reason we say Elokeinu ("our G-d") of the Name Elokim, which is not so with all the [other] Names.

והתירוץ כי פיי אלקינו היינו שלנו שיומשך בבחינת גילוי ממש לנו וזהו דייקא על ידי שם אלקים שהוא בחינת גבורות כו'. אמר לפני הסתלקותו שכך חלם לו בחלום אז ואמר שהתירוץ פשוט והקושיא טוב כו'):

And the answer is that Elokeinu means "ours": that it be drawn down to us in actual revelation; and this is specifically through the Name Elokim, which is the level of gevuros, etc. He said before his passing that so it had come to him in a dream then, and he said that the answer is simple and the question is good, etc.)

LikuteiTorah.com
THE CHASSIDISHE PARSHA

About this edition

This edition contains the Hebrew text and the English translation.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0.

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com.
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

English translation: prepared for likuteitorah.com with AI assistance (claude-code/opus-5.5) and checked against the Hebrew and against Sefaria; not yet reviewed by a human editor. Please check anything important against the Hebrew.

The Rebbe asked that the maamarim of the week's parsha, the "Chassidishe Parsha," be learned during that week, spread over its seven days (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Why learn it, and the Rebbe's brachos: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

A free, non-commercial project; nothing here is sold. Not affiliated with Kehot, Sefaria or the Lubavitch Library. © likuteitorah.com

From likuteitorah.com/likutei-torah/nitzavim/7/

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok